

Forslag til forespørgselsdebat om folkehøjskoler. Hvordan kan vi politisk være med til at understøtte det fortsatte virke i folkehøjskolebevægelsen? Hvilke politiske tiltag kan være med til at sætte klarere politiske rammer samt fremme ånden i den oprindelige folkehøjskolebevægelse?

(Medlem af Inatsisartut Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke)

Det er Naalakkersuisuts opfattelse, at Folkehøjskolerne med den nuværende lovgivning potentielt har to roller. En obligatorisk rolle som klassisk folkehøjskole, hvilket understøttes af Selvstyret med en bevilling på lidt over 6 mio. kr. til hver folkehøjskole, hvor det primære krav til bevillingen er, at folkehøjskolen skal gennemføre undervisning svarende til 20 årselever.

Dertil kommer rollen som uddannelsesleverandør efter aftale med anden part.

Inatsisartut vedtog i 2010 den reviderede lov om folkehøjskoler, bl.a. ud fra ønsker om, at højskolerne skulle inddrages mere i bestræbelserne på, at højne det generelle uddannelsesniveau i befolkningen, og for at skabe et bredere og mere mangfoldigt udbud af uddannelses- og opkvalificeringsmuligheder i landet.

Indtil vedtagelsen af loven fra 2010, havde højskolerne, udover deres traditionelle almindennende indhold, kun bemyndigelse til at tilbyde rettighedsgivende undervisning - altså kompetencegivende undervisning, som eleverne kunne anvende f.eks. i forhold til videregang til et andet uddannelsesforløb eller beskæftigelse - på et niveau svarende til folkeskolens afgangsprøver. Dermed var det intentionen med lovgivningen at åbne op for muligheden for, at højskolerne skulle kunne træde til, når behovet for kompetenceudvikling og uddannelse ikke kunne dækkes af de eksisterende uddannelsesmuligheders tilbud.

Vi i Naalakkersuisut er store tilhængere af, at højskolerne som frie og uafhængige institutioner fortsat skal have så frie tøjler som muligt, også med hensyn til at vælge deres egen pædagogik, arbejdsmetoder, undervisningsmetoder og ikke mindst målgruppe. Højskoleformen er derfor i sig selv en unik skole- og undervisningsform, der efter vores overbevisning netop har sin eksistensberettigelse ved denne frihed og ret til selvbestemmelse og autonomi.

Naalakkersuisut mener, at lovgivningen allerede i dag giver højskolerne særdeles vide og frie handlemuligheder til at drive højskolerne på en fri, forsvarlig og nutidig måde. Den giver både mulighed for at drive det mere traditionelle almindennende højskoleophold med fokus på kultur, identitet og personlig udvikling samtidig med, at den giver højskolerne mulighed for at igangsætte andre aktiviteter, herunder prøve- og eksamensforberedende undervisning på flere niveauer, f.eks. i samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner, der tilbyder kompetencegivende uddannelser.

Mht. økonomien vurderer Naalakkersuisut, at Folkehøjskolerne, set i forhold til andre uddannelsesinstitutioner og lovens minimumskrav, har særdeles gode vilkår. Tilskuddene til højskolerne kan eksempelvis sammenlignes med den driftsmæssige beslægtede efterskoleform i Grønland.

Bevillingen til hver af højskolerne er på ca. 6,1 mio. kroner på FFL 2016 for at gennemføre undervisning af minimum 20 årselever. Dette er cirka 305.000 kr. pr. årselev ved minimumsoverholdelse af lovens krav.

Til sammenligning har Efterskole Villads Villadsen, som har 80 årselever et tilskud på samlet lidt under 11 mio. fra Selvstyret. Dette er cirka 137.000 kroner pr. årselev. Det skal bemærkes, at forældrenes egenbetaling eller for den sags skyld kommunes tilskud til højskoleophold og uddannelsesstøtte ikke er medregnet i regnestykket, men disse ændrer ikke billedet markant.

Det skal samtidig bemærkes, at Højskolerne kan vælge at optage mere end 20 årselever, hvorved den reelle omkostning pr. årselev vil være lavere end de 305.000 kr. Det er dog Højskolernes eget valg, om de vil optage flere elever end lovens minimumskrav. Naalakkersuisut finder det derfor relevant at overveje, om den nuværende økonomiske struktur, hvor der er høj grundstøtte, lave krav for at opnå grundstøtten, men ingen kompensation ved høj aktivitet på højskolerne, understøtter samfundets behov.

Spørgsmålet om økonomisk struktur, såvel som andre væsentlige spørgsmål i forhold til folkehøjskolernes rolle, agter Naalakkersuisut at behandle i dialog med folkehøjskolerne og kommunerne ved at etablere en tværorganisatorisk arbejdsgruppe, der skal arbejde med forslag til at styrke den fremtidige rolle og mulighederne for Folkehøjskolerne. Resultatet af dette kan blive aftaler mellem parterne eller en ny lovgivning på folkehøjskoleområdet.

Naalakkersuisut vil afslutningsvis gerne takke forslagsstilleren for at tage emnet op til debat og vil med interesse følge partienes holdninger til spørgsmålene om højskolebevægelsen.

God forespørgselsdebat